

1852
— 1574

ΔΗΜΟΤΙΚΗ

LEL

ΛΗΘΟΛΟΓΙΑ.

ΥΠΟ

Μ. Σ. ΛΕΛΕΚΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῆ Καπνικαρέα.

1852.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΗΣ

Μ. Σ. ΣΧΟΛΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατά τὴν ἐπιτομήν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Κωνσταντίνου

1883

ΔΗΜΟΤΙΚΗ
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ.

Τ Π Ο

Μ. Σ. ΛΕΛΕΚΟΥ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΠΗΧΑΣ
ΓΡΟΦ. ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗΣ

7P B

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ.

1852.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1882

W. E. ALABROT

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΕΥΡΩ
BOOK BINDER

1882

Handwritten initials

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΙΚΑΡΑΓΩ ΑΓΡΑΙΩΝ

Κατά την επίσημη έγκριση του Υπουργείου

1882

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΚΑΘ' ἃ προηγγείλαμεν προσφέρονεν εἰς τὴν ἐθνικὴν φιλολογίαν, (κατωτέραν μὲν τῆς τελειότητος, ἣν προθέμεθα νὰ περιποιήσωμεν εἰς τὸ ἔργον, ἀλλ' ὅπως ἂν ποτε πολῦτιμον καθ' ἑαυτὴν καὶ διὰ τοὺς ἐν τῷ κειμένῳ ἐνεσπαρμένους ἀδάμαντας καὶ μαργαρίτας), συλλογὴν τῶν *δημωδῶν ποιήσεων*. Τὸ ποιητικὸν πνεῦμα, τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τὰ δημῶδη ταῦτα ἔπη δὲν ἀπολεί ξενισμοῦ καὶ μιμήσεως, οὐδ' ἄμαυροὶ τὴν ἐν αὐτοῖς διαπρέπειαν περιαιτολογίας καὶ κόμπου ἀλαζωνικὸς στόμφορ, ἀλλὰ ποῦ μὲν μορμυρὰ καὶ ζῶσα καταλείβεται τοῦ ἔπους ἡ διασκευὴ καὶ καταρθεύει τὴν αἰσθητικὴν κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου, ποῦ δὲ παταγῶδης καταρράσσειται ἡ προσπάθεια τοῦ ἀρματωλοῦ ποιητοῦ κατὰ τῆς τυραννίας καὶ τῆς δουλοφροσύνης, ποῦ δὲ ἐκστατικὸς θλέπει ὁ ἔρωρ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ διάλεκτον καὶ τὴν χαριτόγλωσσον καὶ ἀβρὰν αὐτοῦ ἔκφρασιν εἰς ἑνὸς διστίχου ἔρωτικου τὴν ἐκφραστικότητα. Ταπεινὸς ὑπομνηματιστὴρ τῶν ἐκφερομένων ἐν μεγαλορῥημοσύνῃ ὁ ζῆλορ ἡμῶν, ἔγραψε μετὰ σεβασμοῦ παρ' αὐτοῖς βραχέα τινα σημειώματα,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τὰ κατεπειγόντως ἀναγκαῖα πρὸς διασάφησιν τῆς ἱστορίας τῶν κειμένων, ἐπιφυλαττόμενος ἐν τέλει τοῦ ἔργου νὰ παραρτήσῃ ἐν πλάτει συγκριτικὴν βάσανον τῶν ἐν τῷ κειμένῳ πρὸς τὰ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων ἐθνῶν φιλολογίαις καὶ εἴτι ἄλλο ἤθελεν εὐχαρίστως ὁ ἀναγινώσκων ἀκούσῃ.

Καὶ τῷ ὄντι τὸ πολυτιμότερον, μετὰ τὰ ἔπη αὐτὰ, μέρος τῶν τοιούτων ἔργων εἶναι ἡ κατάδειξις τῆς ὁμοιότητος, μεθ' ἧς ἡ ποιητικὴ παράστασις καὶ κατὰ τὰ Ἀπεννίνα καὶ κατὰ τὰς Κασσιτερίδας καὶ ἐν Ἰωνίᾳ καὶ ἐν Ἀττικῇ, καὶ χθές ἔτι καὶ πρὸ χιλιάδος καὶ χιλιάδων ἐνιαυτῶν ἐξέφερε τὰς ἐμπνεύσεις αὐτῆς. Τίς ἀληθῶς δὲν θέλει ἀπληστῶς ἐντροφήσει εἰς παραδείγματα, καθ' ἃ ὁ Ὅμηρος ἐμελεῖεν πάθη καὶ αἰσθήματα κατὰ τὸν αὐτὸν συνειρμὸν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς μεταφορᾶς καὶ τῆς παραστάσεως μέθοδον, καθ' ἣν καὶ ὁ ὄλως ἀδαῆς τῶν ἐν Ὀμήρῳ ὀρεινὸς τῆς δεῖνα ἀκρωρείας κατὰ χρόνους πολλῶ μεταγενεστέροισι ἐξήγγειλε τὰς διαθέσεις τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ καρδίας;

Τὰ προκείμενα δημοτικὰ ἄσματα στεροῦνται μὲν τῆς ἐκτεταμένης ἐκείνης πολυμαθοῦς ἀνθολογήσεως, καθ' ἣν τοῦ ποιούντος ἡ φαντασία, περινοστοῦσα εἰς τῶν ἱστορικῶν καὶ τοπογραφικῶν γνώσεων τὰ πεδία τὰ πλούσια, ἐκλέγει ἀπ' αὐτῶν τὰ πρόσφορα εἰς τοῦ διδομένου θέματος τὴν ἀνάπτυξιν, πολλαχῶς καὶ τεχνηέντως αὐτὰ συνδυάζουσα, ἀλλὰ, ἅτε ἐπιτυγχάνοντα τοῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν ἡ ποίησις ἀποβλέπει, τὴν μετάδοσιν

δηλονότι τοῦ ἐν τῷ ποιοῦντι πάθους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, εἰσὶ παντὸς ἐπαίνου ἀνώτερα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ αἱ ποιήσεις αὐται καὶ ἀνεκτίμητος διανοητικῆ περιουσία τῶν περὶ τοὺς λόγους ἐχόντων.

Καὶ πάσης δὲ ποιητικῆς ἀξίας ἐὰν ἦσαν ἀμέτοχα τὰ ἄσματα ταῦτα, ἤθελε καὶ πάλιν ὁ ἐγκαυχώμενος εἰς τὸ ἐθνικὸν μεγαλεῖον μετὰ σεβασμοῦ ἐγκύψει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν διαμαρτυρήσεων, ἃς οἱ ὄρειοὶ τῆς ἐλευθερίας ἱεροφάνται ἐμελπον ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις κατὰ καιροὺς ἐθνικῶν περιπετειῶν καὶ δυναστικῶν προγραφῶν τοῦ ἐλληνισμοῦ.

Ἄλλ' ἐπιμένοντες νὰ φρονῶμεν, ὁμογνωμονοῦντας ἔχοντες, οὐ μόνον τοὺς ἐπὶ φιλολογία διαπρέποντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μόλις ἐπισπασαμένους βροχθὸν ἕνα τῶν φιλολογικῶν γνώσεων, ὅτι τα ὀημῶδη ἐλληνικὰ ἄσματα δικαίως ἀπσχόλησαν τὴν φιλόπονον περιέργειαν τῶν νεοελληνιστῶν Γερμανῶν, Γάλλων καὶ Ἰταλῶν, καὶ ὅτι ἐφάμιλλον πολλαχοῦ αὐτῶν εὐρίσκει τις τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως καὶ τὸ εὔστοχον τῆς ὁμοιώσεως πρὸς τὰς τοιαύτης φύσεως καλλονὰς τῶν κλασικῶν ποιητῶν τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, προσηλοῦμεν καὶ τὸ ἀδαμαντοκόλλητον τοῦτο κόσμημα εἰς τὸν κρῶβυλὸν τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας.

2
 εἰς τὸ ἄλλοτ' ἐπιμένοντες
 ἐξοικνυμένους τοῖς θεοῖς
 ὡς ἀποστόλοις ἐπὶ τῆς γῆς
 ἡμεῖς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις
 ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀποστόλοις

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τ Α Φ Ω Τ Α .

ΣΗΜΕΡΑ ᾿ν' τὰ φῶτα τὰ φωτεινά
Καὶ χαραῖς μεγάλαις τ' ἀφέντη μας.

Ἔρχεται κυρά μας ἡ παναγιά,
Σπάργανα βασταίνει, παιδι κρατεῖ

Καὶ τὸν ἁγιογιάννη περικαλεῖ·

« Ἄγιογιάνν' ἀφέντη καὶ πρόδρομε,

Δύνασαι βαπτίσης θεοῦ παιδί, —

Δύναμαι καὶ θέλω καὶ προσκυνῶ·

Ἄναθ' στους ἁγίους τοὺς οὐρανοῦς,

Νὰ περικαλεσῶ τὸν κύριο,

Νὰ μοῦ δώσῃ δρόσο καὶ λιθάνο,

Νὰ καταλαγιάσω τὰ οὐδῶλα,

Νὰ κατατροπώσω τὸ δαίμονα,

Τότε νὰ βαπτίσω θεοῦ παιδί,

Καὶ νὰ παραδώσω θεοῦ ψυχή. » —

Τὸ περιστεράκι τὸ οὐδόλο

Ἔκαμε περάση τὸν πόταμο,

Ἔπεσε ραίσθη τὸ πόδιτου.

Μάζο χορταράκι καὶ σκέπαστο,

Πᾶρε λιθανάκι λιβάνιστο.

Οἱ παῖδες τῶν χωρικῶν τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν
θεοφανείων προστρεπόμενοι εἰς ἐκάστης οἰκίας ἢ ποιμενικῆς

σκηνῆς θύραν, ψάλλουσι τὴν προτεταγμένον ὕμνον, λαμβάνοντες παντοῖα φιλοδωρήματα, οἶον νομίσματα, ἐρίφια, τυρὸν χλωρὸν, βούτυρον νέον, ὠά, μέλι, γάλα καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὡς μοναδικὸν δὲ παράδειγμα προληπτικῆς πεποιθήσεως, νομίζομεν πρέπον νὰ μὴ ἀποσιωπήσωμεν, ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι, τὸ ἀκόλουθον. Πολλοὶ τῶν ὀχλικῶν, οἱ σφόδρα δεισιδαίμονες, φρονοῦσι βεβαιότερον καὶ τοῦ βεβαίου, ὅτι ἀνοίγονται τὰ οὐράνια κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, καὶ ὅτι ἀφθόως καὶ δαψιλῶς παρέχει ὁ ὕψιστος, (ὅστις διὰ τῆς ῥηγμῆς τοῦ οὐρανοῦ διαφαίνεται καθήμενος ἐν τῇ δόξῃ του ἐπὶ θρόνου σαπφειρίνου) ὁ τε ἕκαστος τότε αἰτήσῃ, καὶ διαγρυπνοῦσιν ἐν ὑπάθρῳ μετὰ μεγάλῃς εὐσταθείας ἀντέχοντες πρὸς τὰ ψύχη καὶ τὰς χιόνας. Ἡ σπουδαία αὕτη δοξαρία ἐπικρατεῖ εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα, ὅσα, πολὺ ἀφροστώτα τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπου πάντες προτιμῶσι τὸν νήδυμον ὕπνον ἀπὸ τοῦ ἐξῆκασίου ἐκείνου θεάματος, πλησιάζουσι μᾶλλον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπλότητα καὶ εὐπιστίαν.

Μικρὸν σφώτατον ὅμοιον σχόλιον, στηριζόμενον εἰς τὴν αὐταπόδεικτον ἀλήθειαν « οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος θεὸς (ῥησεται καὶ οὐχ ἁμαρτήσῃ) » ἀνασκευάζει πληρέστατα τῶν ὑπεναντιῶν τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι δῆθεν ἐπειδὴ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε εἶδε τὸ θαῦμα, ἄρα προτιμότερος ὁ νήδυμος ὕπνος. Τὸ πολύτιμον δὲ τοῦτο σχόλιον εἶναι, ὅτι « ἀνοιγόμενον τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν θεὸν ἔτοιμον καὶ πρόθυμον εἰς εὐεργεσίας μόνοι οἱ δίκαιοι βλέπουσι ».

Δὲν θέλει βεβαίως θεωρηθῆ παρεκτροπὴ νὰ διηγηθῶμεν μίαν βοτανικὴν ἀλήθειαν ἀρκετὰ ποιητικὴν, τερπνὴν καὶ φυσικωτάτην. Λέγουσιν ὅτι τὴν νύκτα τῆς 24—25 μαρτίου πάντα τὰ φυτὰ κλίνοντα τὴν κορυφὴν αὐτῶν μέχρι τῆς ῥίζης, λέγουσιν εἰς αὐτὴν « σ' ἀφίγω γειά ». Ἐννοοῦσι μὲ τοῦτο οἱ λέγοντες, ὅτι τότε εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σημαντικωτέρας φυτικῆς αὐξήσεως.

Ἐστὶν ἐπισημασθεῖς ἡ ἀρχὴ τῆς σημαντικωτέρας φυτικῆς αὐξήσεως.

νῦν τὴν νύκτα τῆς 24—25 μαρτίου πάντα τὰ φυτὰ κλίνοντα τὴν κορυφὴν αὐτῶν μέχρι τῆς ῥίζης, λέγουσιν εἰς αὐτὴν « σ' ἀφίγω γειά ».

(ΤΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ.

Εσεῖς πουλιά τῆς Λιάκουρας κι' ἀηδώνια τοῦ Σαλῶνου,
Καὶ σὺ, πετρίτ' ὀγλήγωρε, ποῦ πᾶς τῆς καταβόθραις
Χαιρέτα μου τὴν κλεφτουριά τὸ Γιάννη Διοβουνιώτη·
Τούρκους νὰ μὴν πιστέφουνε, ἀγάδες Σαλωνίταις,
Γιατὶ πιστεύθηκα κ' ἐγὼ στὸ γυιὸ τοῦ Μουσταφάγα,
Καὶ κείτομαι τώρα στὴ γῆς κορμὶ δίχως κεφάλι,
Δίχως τὰ παλληκάρια μου καὶ δίχως τ' ἄρματά μου.

Τὸ προτεταγμένον ἄσμα ἐπλεξάν οἱ ἐλευθερόφρονες νέοι τῆς
Παρνασσίδος μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ ἀπὸ τῆς Κρίσεως ἥρωος
Ἀλεξίου Καλογήρου τοῦ φίλου τοῦ γλυκεῖος φωτὸς τῆς ἐλευθε-
ρίας. Ἡ δολοφονία αὕτη ἐγένετο τὸ 1802 τὸν τρόπον τόνδε.
Ὁ υἱὸς τοῦ Μουσαφάγα, τοῦ διεπόντος τὰ πράγματα τῆς Ἀμ-
φίσσης, ἦτο κατὰ τὸ φρινόμενον φίλος αὐτοῦ, καὶ προσεκάλε-
σεν αὐτὸν διὰ τῶν προύχοντων Ἀμφισσιῶν νὰ ἔλθῃ πρὸς ἀντά-
μωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Αὐτὸς ἕως τῆς ἐπιβουλῆς
πρόσκλησιν, ἔχων κατὰ νοῦν τὸ ἀπίστον τῆς βαρβαρίας. Ἀλλ'
ἀφοῦ καὶ ὑπὸ τῶν προκρίτων πολλάκις ἐκλήθη, πολλὰς ὑποσχέ-
σεις ὑπισχνουμένων καὶ ἐγγυήσεις δίδόντων, ὑπήκουσε. Καὶ ἀφοῦ
κατὰ τὸ σύνληθες ἐχαιρέτησε τὸν ὑπὸ τῶν δένδρων τὰς πνοὰς,
καὶ παρὰ τῶν ναμάτων τὰς ῥοὰς τοῦ κήπου τοῦ ἐντροφῶντα καὶ
εὐφραίνόμενον κακοήθως μετὰ πολλῶν εὐπλοκάμων καὶ ῥοδα-
χρῶν ὀθιωμανίδων τούρκων, κατεκλίθη καὶ αὐτὸς παρ' ἐκείνῳ.
Ὁ δὲ τούρκος ἐπρόσταξε τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ νὰ προσφέρει
καφὲ καὶ καπνοσύριγγα εἰς τὸν Ἕλληνα, οὗ γενομένου, πρὶν ἢ
ἀρχίσῃ νὰ πίνῃ καὶ νὰ καπνίζῃ, τούρκος ἄλλος ἐπιστόλισεν
αὐτὸν ὀπισθεν κρῦφα καὶ ἀφῆκε νεκρόν. Τότε καὶ ὁ Μουστα-
φάγας ἔσυρε τὸ φάσανον αὐτοῦ καὶ ἀπέκοψε τὴν κάραν τοῦ
μάρτυρος, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀποπνεύσει.)

ΤΟΥ ΝΑΣΟΥΛΑ.

Ἄναθεμάσας, γέροντες, γέροντες Ῥαφανιώταις,
Μὲ τὰ χαρτιὰ ποῦ στέλνεται στὸν καπετὰν Νασούλα.
Ναρθῆς, ναρθῆς, Νασούλα μου, ναρθῆς νὰ προσκυνήσης,
Θὰ σοῦ χαλάσουν τὸ παιδί τ' ὁμορφοχαϊδεμένο.
Τὸν πήρε τὸ παράπονο καὶ κίνησε νὰ πάη.
Στὸ δρόμο ὅπου πάγαινε, στὸ δρόμο ποῦ παγαίνει.
Ἄγάλ, ἀγάλια, γέροντες, γέροντες Ῥαφανιώταις,
Πῶχω δυὸ λόγια νὰ σὰς πῶ καὶ νὰ σὰς μολογήσω·
« Ἀπόψ' εἶδα στὸν ὕπνο μου, στὸν ὕπνο ποῦ κοιμώμουν
« Μὲ δυὸ σπαθίακι ἔπαιζα, τὰ δυὸ ἦταν ραϊσμένα
« Καὶ τὸ δικό μου τὸ σπαθὶ τσακίσθηκε στὴ μέση.
"Αἶντε, Νάσιο, μὴ σκιάζεσαι, στὸ νοῦ σου μὴν τὸ βάλης,
Τάνείρατα ἔναι ψέματα, ποτὲ μὴν τὰ πιστεύης.
Σὰν κίνησε καὶ πάγαινε στὸ Μπέη Ῥαφανιώτη.
Ὁλλὰ τὰ ἔτη, Μπέη μου, Καλῶς τοῦ τὸ Νασούλα.
Νασούλα, τί μᾶς ἤφερες ποῦρθες νὰ προσκυνήσης;
Χίλια φλωριά σὰς ἤφερα καὶ πεντακόσια γρόσια.
Σὰς ἤφερ' ἀσημόκουπα κρῦο νερὸ νὰ πιῆτε.
Καὶ τὸν τσελάτ' ἐφώναξε, κρυφὰ τὸν κουβεντιάζει.
Τσελάτη μ', τὸ σπαθίακι σου πολὺ νὰ τὸ τροχίσης.
Καὶ ὁ τσελάτης δάκρυσε, πολὺ ριτσιὰ τοῦ πέφτει.
Κρῖμα ἔναι, Μπέη μου, κρῖμα ἔναι σὲ τέτοιο παλληκάρι,
Καὶ μᾶς ἀκούει ὁ Θεὸς τρεῖς χρόνους δὲν ἀνθίζει.

Ἡ ᾠδὴ τοῦ Νασούλα ἐψάλη τὸ 1811 ὑπὸ τῶν συγχωρῶν
τοῦ Ῥαφανιωτῶν, ἀφοῦ ἐφρονεύθη τοῦτον τὸν τρόπον. Ὡν διω-
ρισμένος ἀρχηγὸς εἰς ὅλα τὰ περὶ τῆς Ῥαψάνης, ἐχλεύαζεν ἀ-
προκαλύπτως, ἐλοιδορεῖ καὶ ἐκάκου τοὺς τούρκους, ὀπλίτης ὦν
καὶ τέκνον τῆς ἐλευθερίας. Τινὲς ὅμως τῶν προκρίτων, φθονηταὶ

τῆς θέσεως καὶ τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ἐκάλεσαν αὐτὸν παρακλη-
τικῶς, ἵνα ἔλθῃ εἰς τὸν ἐν Ῥαψάνῃ Βένῃ καὶ ἀκούσῃ τὰς ὁποίας
ἔχει γὰρ δῶσθαι εἰς αὐτὸν ὁδηγίας. Ἄλλως ὁ Βένης ἔχει σκο-
πὸν γὰρ φρονεῖσθαι τὸν μικρὸν τοῦ καὶ μονογενῆ υἱόν. Ὁ Νασούλας
ἀφοῦ ἤκουσε τοῦτο ἤχθη ὑπὸ τῆς φιλοστοργίας εἰς τὸν Βένῃ
ἐρειδόμενος καὶ εἰς τὰς ἐγγυήσεις τῶν πρώτων τῆς Ῥαψάνης,
οὐς παρηκολούθη. Ὁ Βένης ἐδέχθη τὸν Νασούλαν ὑπομειδιῶν καὶ
τὸ ὄμμα πρὸς τὸν δῆμιον ἔχων ἐφρύμμενον. Ἡ ξανθὴ ὄμως κόμη
καὶ ἡ ὀφιοέσσα, τὸ αἱματόεν πρόσωπον καὶ τὸ ἀφρένωπὸν τοῦ
Νασούλα ἐξέπληττον τὸν δῆμιον, ὅστις ἱκανὸν ἔμεινε χρόνον
διστάζων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, ἣν ἐξετέλεσε κρύφα, τὴν μάχαιράν
τοῦ ἐμπήξας εἰς τὸ μετάφρενον τοῦ μὲ πολλὴν εὐστάθειαν καὶ
τόλμαν πρὸς τὸν Βένῃ λελούτος Νασούλα.

ΤΟΥ ΜΟΥΣΑΒΑΡΔΟΥΝΙΑ.

Ἔσαις πουλιὰ τῆς ἀνοιξῆς καὶ ἀφῶνινα τῆς Μπαρδούνας,
Τὸ μάϊ νὰ μὴ λαλήσετε κί ὄλο τὸ καλοκαίρι·
Μουσαμπαρδούνας πέθανε στῆς Ρούμελης τὰ μέρη·
Ἦρθαν τὰ παλληκάρια του καὶ φέραν τ' ἄρματά του·
Πίσω ἔρχετ' ἀράπης του καὶ φέρνει τ' ἄλογά του.

(Οἱ νέοι τῆς Φελλίας ἐποίησαν τὸ τεταγμένον ἀσμάτιον τοῦ
Μουσαβαρδούνια, ὅστις ἔζησε τῇ 1811. Ἀπέθανε δὲ εἰς τὴν
Στερεὰν Ἑλλάδα, ὡς καὶ τὸ ἀσμάτιον λέγει, διότι συμπαρέλα-
βεν ἀπὸ τῆς Φελλίας αὐτὸν ὁ Βελήπασας, ἵνα μετάσχῃσι τοῦ
κατὰ τὰ 1812 ἐκτραγέντος πολέμου τῆς Ῥωσσίας· ὅστις πρὶν
ἢ φθάσῃ ἐν τῇ Στερεᾷ ἀπέθανεν. Ἦτο δὲ εὐρωστος καὶ χαρίεις,
καθ' ἃ οἱ περιλειπόμενοι ἔτι ἐκ τῶν ἐνδόξων τῆς ἐπαναστάσεως
ἀνδρῶν διηγοῦνται.)

(ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΙΑ.

“Ολαις ἢ μάνναις θλίβονται κι ὄλαις παρηγοριούνται
Τοῦ Γιώργ’ ἢ μάννα θλίβεται, παρηγοριά δὲν ἔχει.
Στὸ παλεθῦρι κάθεται, τοὺς κάμπους ἀγναντεύει,
Βλέπει τοὺς κάμπους ξασεριὰ, βλέπει ζοὺς κάμπους ἤλιο
Τὰ ρίζοβούνια τ’ Ὀλονοῦ πολὺ σκοτιδιασμένα,
Κὰν ἀπ’ τὰ χιόνια τὰ πολλὰ, κὰν ἀπὸ τὸ χειμῶνα·
Μὴδ’ ἀπ’ τὰ χιόνια τὰ πολλὰ, μὴδ’ ἀπὸ τὸ χειμῶνα.
Τὸ Δεληγιώργι κλείσανε οἱ σκύλοι οἱ Λαλαῖοι.
Τρεῖς ἡμερούλαις πόλεμο καὶ τρία μερονύχτια,
Χωρὶς ψωμί, χωρὶς νερὸ, χωρὶς κἀνα μεντάτι.
Σελήμ-ἀράπης φώναξε ἀπὸ τὸ μετερίζι·
”Ἐβγα, Γιώργι, προσκύνησε καὶ ρίξε τ’ ἄρματά σου.—
Τὶ λές, μωρὲ παλιοτουρκα, μωρὲ παλιοτουρκαῖα.
Εγὼ μ’ ὁ Γιώργις τοῦ Γιαννιά τοῦ πρώτου καπετάνου,
Ποῦ βαστάμε τὸν πόλεμο πεντε καὶ δέκα μέραις.
Θέλα βαστάξω κ’ ἐγὼ τρεῖς νὰ μούρθη τὸ μεντάτι.—
Δὲν εἶν’ πουλάκι ἄγριον, δὲν εἶν’ ἡμερωμένο,
Νὰ πάη μέσα σὰ Τρίκορφα ζοὺς Κολοκοτρωνέους,
Νὰ δώσῃ λόγον τῶν κλεφτῶν καὶ τῶν καπετανέων,
Μεντάτι νὰ μᾶς στείλουνε μπελτίμου καὶ γλυτώσω.

Κατὰ τὸν ἀπρίλιον τοῦ 1821, ὅτε τὸ πῦρ ἤρξατο νὰ δια-
δίδηται εἰς τὸν ὑπόνομον τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπετέθη εὐθαρσῶς
καὶ ὁ ἄμαρτωλὸς ἥρωσ τῆς Τριταίης κατὰ τῶν αἰμοβόρων Λα-
λαίων, καὶ βολίς πολεμίας, διελάσασα τὴν ψόαν τοῦ Ἑλλήνος
πολεμιστοῦ, ἐθανάτωσεν αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ ὑπ’ αὐτὸν δὲ
δώδεκα ὄρειοι ἐπαναστάται δι’ ἐνεδρῶν κατεσφάγησαν ἅπαντες
ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Τὸ λυπηρὸν τέλος τῶν ἡμιθέων αὐτῶν ἔχει
θέμα τὸ προτεταγμένον ἀσμάτιον, ποιηθὲν τότε ἐν Πάτρασι.)

Γ Α Μ Η Λ Ι Α .

Πέντε κόσκινα και τρεις κλισάραις
Κοσκινάγανε τὸ σιμιγδάλι
Και διαλέγανε μαργαριτάρι.

Ὁ γάμος ἄρχεται ἀπὸ τῆς πέμπτης τῆς εβδομάδος ἡμέρας.
Οἱ προσκεκλημένοι νέοι φέρουσι περὶ τὴν δέλιαν αὐτῆς τὰ πρὸς
ἔψησιν καὶ ὄπτησιν τῶν φαγητῶν ζύλα. Αἱ δὲ εἰς τὴν τῶν γυναι-
κῶν οἰκίαν παρθένοι βάνουσιν αὐτὰ παντοίως κατασκευάσει
τὴν δὲ ἐσπέραν κοσκινίζουσαι τὸ ἄλευρον ἀδοῦσαι τὸ προτεταγ-
μένον.

Λουμπάρδος γάμος γίνεται κι ἀριονκωσταντινάτος.

Τὴν παρασκευὴν καθαρίζουσι τὸν ὅποιον μέλλουσι νὰ μετα-
χειρισθῶσιν εἰς τὰ φαγητὰ σῖτον, εἶτα ἀλοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν
χειρόμυλον ψάλλουσαι τὸν δυσκατάληπτον, εἰς ἡμᾶς τοῦλάχισον,
στίχον.

Ψιλὸ, λιχνὸ ἔν τὸ κόσκινο κι ἀφράτο τὸ προζύμι,
Και ζὸν ἀφρὸ τοῦ προζυμιοῦ ἢ νόφ μας εἶναι μέσα.
Κανεῖς δὲν τὴν ἐγνώρισε, κανεῖς δὲν τὴ γνωρίζει.
Ὁ νιὸς μας τὴν ἐγνώρισε ποῦθελε νὰ τὴν πάρῃ.

Τὴν ἐσπέραν τῆς παρασκευῆς αἱ παρθένοι ἀθροίζονται περὶ
τὴν σκάφην διὰ νὰ ζυμώσωσι τὸ κοσκινιθὲν ἄλευρον· τούτων δὲ

μια, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἔχη καὶ μητέρα καὶ πατέρα ζῶντας, ἀρχίζει τὸ ζύμωμα· αἱ δὲ ἄλλαι, ἀφοῦ ῥίψωσιν ἐν τῇ ζύμῃ διάφορα νομισματά, ψάλλουσι τὸ προτεταγμένον. Ἀπὸ τοῦ φυράματος δὲ τούτου ζυμόνουσιν ἄπειρα μικρὰ κολλούρια, δι' ὧν καλοῦσι τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους κλ. Ζυμόνουσι πρὸς τούτοις αἱ μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης παρθένοι μίαν μεγάλην κολλούραν καὶ καθαράν, ἡ ὁποία κόπτεται τὴν ἐσπέραν τῆς κυριακῆς εἰς τοῦ γαμβροῦ τὴν οἰκίαν, καὶ διαλύεται τότε ὁ γάμος· αἱ δὲ εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ μίαν ὁμοίαν, ἣν κόπτει ὁ γαμβρὸς ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς νύμφης καὶ χύνει πρὸς τοὺς συνεβρυηκότας αὐτοκλητούς ἐν τῷ γάμῳ.

Φοῦρνε μου δίπλατε καὶ τριδιπλοκαυμένη,
Ψῆσε, ῥοδίνισε τὸ χρυσὸ ψωμί,
Πῶς εἶναι κ' ἡ νύμφη ῥοδοκόκκινη.

Ὅταν ῥίπτωσι τὰ κολλούρια εἰς τὸν κλίβανον ἄδουσι τὸ

ΠΡΟΤΕΤΑΓΜΕΝΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σήκω, νύφη μας, σήκω, χρυσή μας,
Κάτσε στο στελιὸ καὶ μὴ δειλιάζῃς,
Γιατὶ τὸ στελιὸ μιλάει καὶ λέει·

«Σήκω, νύφη μας, σήκω, χρυσή μας,
Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαραὶ σου·
Ἄφεντούλης σου χαρὰ ποῦ κάνει.

Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαραὶ σου·
Ἢ μανούλα σου χαρὰ ποῦ κάνει.

Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαραὶ σου·
Τ' ἀδερφούλια σου χαρὰ ποῦ κάνουν.

Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαραὶ σου·
Ἢ ἀδερφούλαις σου χαρὰ ποῦ κάνουν.

Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαραὶ σου·
Ἢ παπούλης σου, χαρὰ ποῦ κάνει.

Τώρα οἱ γάμοι σου, τώρα ἡ χαρὰί σου·

Ἡ κυρούλα σου χαρὰ ποῦ κάνει.»

Αἱ παρθένοι κατὰ χορείας ἱστάμεναι περὶ τὴν νύμφην, ψάλλουσι τὸ προτεταγμένον, χύνουσαι δάκρυα συγκινησίως.

Στελιό] Τὸ βάθρον, ἐφ' οὗ καθίζουσι τὴν νύμφην διὰ νὰ τὴν στολίσωσι.

Ποιά μάννα γέννησε τὴ χρυσὴ νύφη;

ἘΝὰ μὴν τὴ γέννησ' ἡ δάφνη κ' ἡ σμερτιά; —

Δέν τὴ γέννησε ἡ δάφνη κ' ἡ σμερτιά,

Μὸν τὴν ἐγέννησε ἡ μοσχομηλιά.

Περὶ τὸ τέρμα δὲ τῆς στολίσεως τῆς νύμφης ἄδεται τὸ τεταγμένον.

Πουλάκι εἶχα στὸ κλουβί·

(Νὰ ζ' ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη)

Μοῦ σκανδαλίστη τὸ κλουβί,

(Νὰ ζ' ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη)

Καὶ μοῦφυγε τ' ἀρῶνι,

(Νὰ ζ' ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη)

Τ' ἄστρι καὶ τὸ φεγγάρι.

Περαιωθείσης δὲ ὀλοσχερῶς ἄδουσι τὸ τεταγμένον χορεύουσαι.

Γιὰ φέρτε χτένι καὶ γυαλί καὶ τῆς ἐληῆς τὸ λάδι

Νὰ λούσωμ' νὰ χτενίσωμε τὴν ἀργυρὴ γουρούντα

Πρὶν ἢ ἀρχίσωσιν οἱ ἄνδρες νὰ κείρωσι τὸ γένειον τοῦ γαμβροῦ, αἱ νεάνιδες ἄδουσι περὶ αὐτοῦ ἱστάμεναι. Οἱ δὲ παρρησκόμενοι ἔρχονται ἐναλλάξ εἰς τὸν γαμβρόν, καὶ ἀφοῦ σύρσιν ὀλίγον τὸ εἰς τὴν κόμην αὐτοῦ ὄν κτένιον, καταχύνουσι νομίσματα ἀπὸ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ (πρὸς τὸ πρὸ τῆς σιαγόνας του ἔμπλεον ὕδατος ἄγγος, ὃ κρατεῖ εἰς ἓκ τῶν ἐκεῖ παίδων.

Γαμπρέ μ' κ' ἐκεῖ ποῦ θέλα πᾶς κ' ἐκεῖ ποῦ θέλα μείνεις
Σὰν κυπαρίσσι νὰ σταθῆς, σὰ δένδρο νὰ ριζώσης,
Σὰ μῆλο σὰν τριαντάφυλλο νὰ ροδοκοκκινίσῃς.

Ἡ προτεταγμένη εὐχή γίνεται ὑπὸ τῶν κορασιῶν πρὸς τὸν
γαμβρὸν, ἀναχωροῦντα ὡς ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης.

Γιὰ ἰδές το τ' ἀρχοντόπουλο καὶ τὸ μπεγεντισμένο,
Δὲν εἶναι τόπος νὰ σταθῇ κι' αὐλὴ νὰ ξαπεζέψῃ,
Δὲν εἶναι χρυσοπάλουκο νὰ δέσῃ τ' ἄλογοτό. —
Γαμπρέ μ' γιατί' εἶσαι ροῖδινός κ' ὁ μαῦρος ἰδρωμένος; —
'Ο μαῦρος μ' εἶν' ἀπ' τὴν αὐγὴ κ' ἐγὼ ἀπ' τὴν καβάλα.

Ὁ γαμβρὸς, ὑπὸ πλῆθος εὐθύμου παρακολουθούμενος, ἔρχετ'
ἐριππος εἰς τὴν αὐλὴν τῆς νύμφης. Αἱ δὲ νεάνιδες ἄδουσι τὸ
τεταγμένον χορεύουσαι. Τοῦτου δὲ τελειωθέντος χωρεῖ πρὸς τὴν
θύραν καὶ κόπτων τὴν κολούραν, ῥίπτει πρὸς τοὺς παρευρισκομέ-
νους καταβαίνων τοῦ ἵππου. Ἡ δὲ μήτηρ τῆς νύμφης ἰσταμένη
ἔσω τῆς θύρας μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς, φέρει κύπελον μελιτός
καὶ ἀμυγδάλων ἔμπλεον καὶ ἀελοῖνε τὸν γαμβρὸν. Δηλοῖ δὲ
τοῦτο, ὅτι καὶ ὁ γαμβρὸς πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτῶν πρέπει νὰ
ᾔναι γλυκὺς ὡς τὸ μέλι. Ἐντα, ὁ γαμβρὸς, πετᾷ εἰς τὸ στήθος
τῆς πενθερᾶς του ροιάν, καὶ ἐὰν εὐστοχήτῃ αὐτῆς, αἴσιον ἄλλως,
ἀπαίσιον.

Ἦλιε πετεινὲ, περικατέβα

Κ' ἔμπα σῆς αὐλαῖς κ' ἔμπα σῆς ρούγαις,
Περικάλεσε νὰ μᾶς τὴ δώσουν. —

Ἦλιε πετεινὲ, ἔμπα σῆς αὐλαῖς κ' ἔμπα σῆς ρούγαις

Κ' ἡ μανούλα τῆς κείνῃ δὲ θέλει.

Ἦλιε πετεινὲ κτλ.

Αἱ περὶ τὸν ἐν τῇ θύρᾳ ἀκόμη γαμβρὸν γυναῖκες ἄδουσι τὸ
προτεταγμένον, διότι ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἐπιμένει ζητοῦσα

τὰ ὑποσχεθέντα, τὸν καλὸν οἶνον, ὃν ὑπεσχήθησαν οἱ γονεῖς του
καὶ δὲν ἀπέστειλαν σωστὸν, τὴν καλὴν αἶγα καὶ τὴν παχεῖαν κλῆ-
εῖτα συναινεῖ. Καὶ εἰσερχόμενοι στρώνουσι τράπεζαν εὐρείαν καὶ
τραγηδοῦσιν εὐωχοῦμενοι, καὶ κρέατα ἀναλλάσσοντες καὶ οἶνον
μὲ τοὺς τῆς νύμφης συμπεθέρους ἐκ τοῦ ἄλλου καθημένους μέ-
ρους. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἔρχεται μετὰ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸ μέρος ἔνθα
ἡ νύμφη καὶ στεφανοὶ αὐτοῦς, εὐλογῶν καὶ ἀγιάζων. Μετὰ
τὸ στεφάνωμα φέρονται οἱ νυμφῖοι εἰς αὐτοῦς, καὶ ἀφοῦ ἀσπα-
σθῶσι τὴν χεῖρα ὄλων, ἴστανται ὄρθιοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ προ-
σκυνοῦσιν.

Ἢλιε πετεινέ·] δυσκατάληπτον, εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον.

Ἄιτὸς ἐβγήκε νὰ κυνηγήσῃ
Δὲν ἐκυνήσασε λαγούς, παρδικα,
Μὲν κυνηγάει τὰ μαῦρα μάτια.

Ὁταν θῆσῃ ὁ γαμβρὸς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, αἱ πα-
θενοὶ ψάλλουσι κατ' ἰδίαν χορευούσαι.

Μαῦρα μου μάτια καὶ πλουμισμένα,
Γιὰ σᾶς δουλεύω, γιὰ σᾶς στρατεύω,
Γιὰ σᾶς τὸν ὕπνο δὲν τὸν χορταίνω.

Αἱ περὶ τὸν γαμβρὸν γυναῖκες ἄδουσιν αὐτὸ ἡρέμα.

Γιαυχήσου σὺ ὁ κύρης τῆς τώρα στὸ κίνημά της.
Σοῦ ἕχεται ἡ γῶ παιδάκι μου, τώρα στὸ κίνημά σου,
Γιαυχήσου σ' ἡ μανούλα τῆς τώρα στὸ κίνημά της.
Σοῦ ἕχεται ἡ γῶ, παιδάκι μου, τώρα στὸ κίνημά σου.
Γιαυχήσου σ' ἀδερφοῦλα τῆς τώρα στὸ κίνημά της.
Σοῦ ἕχεται ἡ γ' ἀδερφοῦλα σου τώρα στὸ κίνημά σου.

Ὅταν ἀναχωρῇ ἡ νύμφη.

Ἐναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα·
Νὰ πῆτε τ' ἀφεντούλη μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη μέρα.
Ἐναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα·
Νὰ πῆτε τῆς μανούλας μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη νύχτα.
Ἐναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα·
Νὰ πῆτε τ' ἀδερφοῦλια μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη μέρα.
Ἐναχαρίτι τοῦ σπητιοῦ σ' ἀφίνω καλὴ νύχτα·
Νὰ πῆτε τσ' ἀδερφοῦλαις μου δὲν ἔρχομ' ἄλλη νύχτα.

Ὅταν μακρύνεται ὀλίγον.

Γέμ ἀποχωρίζεται κτῆς μανούλας τῆς·
Γέμ ἀποχωρίζεται κτ' ἀδερφοῦλια τῆς·
Γέμ ἀποχωρίζεται κς' ἀδερφοῦλαις τῆς.
Πάει στὰ σπῆτια τῆς, στῆς αὐλαῖς τῆς,

Παλεθούρια τῆς,

Παλεθούρια τῆς χρυσοχρισμένα,

Ὅταν ἦναι πολὺ μακρὰν.

Στράταις μου μαρμαρώσετε, λειβάδια ξεφαντώστε,
Γιὰ νὰ περάσ' ἡ νιόνυφη νὰ πάη στὰ γονικά τῆς.

Ἡ Εὐχὴ γίνεται ὑπὸ τῶν κορασιῶν.

Μιά βαμβακούλα φουντουτὴ ποῦ εἶχα σὴν αὐλή μου.
Τὴ σκάλιζα, τὴν πότιζα, πάντεχα νὰ τὴν εἶχα.
Μᾶρθε ξένος κι ἀπόξενος, μᾶρθε καὶ μοῦ τὴ πῆρε. —
Δέ σοῦπα γώ, μανούλα μου, ὅλη τὴν ἐβδομάδα
Τὸν ξένο μὴν τὸν δέχεσαι πῶρχεται στὴν αὐλή σου,
Τι σέ γελᾷ, τι σέ πλανᾷ, πέρνει τὴ βαμβακιά σου;
Κρύψε με, μάνα μ', κρύψε με νὰ μὴ μὲ πάρ' ὁ ξένος. —
Σέ κρύβω γώ, παιδάκι μου, κι ὁ ξένος θὰ σέ πάρει.

Καὶ αὐτὸ ἀπὸ μέρους τῆς μητρὸς καὶ τῆς νύμφης κατ' ἴδιαν
ὡς καὶ τὸ ᾄσμα λέγει.

Ἐξ ἧς μάννα τῆς χρυσοῦς νύμφης
Δὲν τρώει, δὲν πίνει, μήτε κοιμᾶται,
Μὲν ἔξω θγαίνει καὶ συλλογαται,
Καὶ τῆς γειτόνισσαίς της ρωταεῖ·
Γειτόνισσαίς μου καὶ συντρόφισσαίς μου,
Μὴν ἴδατε τὴν πέρδικά μου
Καὶ τὴ σπητονοικοκυρά μου ;
Ξένος διαβάτης καὶ στρατολάτης
ἤρθε καὶ πῆρε τὴν πέρδικά σου
Καὶ τὴ σπητονοικοκυρά σου.

Τὴν ἐσπέραν τῆς κυριακῆς ὅπου μένουσιν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν
γονέων τῆς νύμφης τινὲς τῶν συγγενῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι καὶ
αὐτό

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

A'. χορός.

ΑΘΗΝΩΝ

Πῶς ἀργῆσαν συμπεθεροὶ
Νὰ μᾶς φέρουνε τὴ νύμφη ;

B'. χορός.

Τὴν ἀργῆσαν οἱ γονεῖς της
Νὰ μαζόξουν τὰ προικιά της.

Τὰ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ κοράσια χορεύοντα ψάλλουσιν
αὐτὸ, περιμένοντα τοὺς νυμφίους.

Πάψατ' ἀέρες πάψατε ποῦ φέρνουνε τὴ νιόνυφη.
Κάνε τὰ κόκκινα φορεῖ, κάνε τὰ κατακόκκινα.
Μήτε τὰ κόκκινα φορεῖ, μήτε τὰ κατακόκκινα,
Μὲν τ' ἄσπρα τὰ γαλαζίνα ποῦ φέρνουνε τὴ νιόνυφη.

ὅταν ἔρχονται οἱ νεόνυμφοι καὶ οἱ συμπέθεροι ψάλλεται
καὶ τὸ τετράστιχον.

Καλῶς ἠύραμε τὸν τόπο,
Καλοροίζικη καὶ ἡ νύφη.
Κ' ἡ κακὴ τῆς ἀνδραδέρφῃ
Ἄκαμάτρα τὴν λαλαεῖ.
Πέντε μῆνους ἐν ἀδράχτι
Κι ἄλλους τρεῖς ξεσφοντυλίδα.

Ἄμα φθάσωιν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ γαμβροῦ ψάλλουσι τὸ ἑ-
ξάστιχον, καὶ χορεύουσι, καὶ πίνουσι καὶ πυρσοκροτοῦσι τι-
νές.

Ξεσφοντυλίδα] ὀνομάζουσι τὰ κοσάσια τῶν χωρικῶν τὸ νήμας
ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τειλίζουσι εἰς τὸν λακμόν τοῦ ἀδρακτίου, πλή-
ρους νήματος οὕτως τῆς μέτρῃ αὐτοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τούτ' ἦταν τοῦ μᾶς λέγανε
Καὶ μᾶς τὴν ἐπαινεύγανε,
Τὴν ταπεινὴ, τὴ σιγαλὴ
Ποῦ δὲ δανεῖζει τὸ φιλί;

Ἡ ἀνδραδέλφῃ ἀφοῦ ἀσπασθῆ τὴν νύμφην λέγει ἔπειτα κατ'
εἰδίαν τὸ τετράστιχον. Ἡ δὲ νύμφη φθάνουσα εἰς τὴν θύραν
τῆς πενθερᾶς τῆς ἴσταται ὀλίγον· ἡ δὲ πενθερὰ φέρει λύχνον
πλήρη ἐλαίου καὶ διὰ τοῦ δακτύλου αὐτῆς ἀλοιφεῖ τὴν θύραν
εἰς τέσσαρα μέρη, τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ ποιήσασα. Σημαίνει δὲ
τοῦτο, ὅτι καὶ ἡ νύμφη πρέπει νὰ ἦναι ὡς τὸ ἔλεον μαλακὴ καὶ
καλὴ τὴν καρδίαν, καὶ ὁ σταυρὸς νὰ τὴν φυλάττῃ ἀπὸ κἀθε-
κακόυ. Τούτου τελειωθέντος, εἰσέρχονται ὄλοι, κάθηνται
εἰς τὴν τράπεζαν καὶ τραγῳδοῦσι τὸ ἐπόμενον.

Χαίρετ' ὁ πεῦκος στὸ γκρεμνὸ κ' ὁ ἔλατος σὰ χιόνια.
Χαίρεται κ' ἓνας νιὸς καλὸς 'ς ἓνα χρυσὸ τραπέζι.
Τρεῖς λυγεραῖς τὸν ἐκερνοῦν κ' αἱ τρεῖς καλαῖς κοπέλλαις·
'Ἡ μιὰ κερνάει μὲ τὸ γυαλί κ' ἡ ἄλλ' μὲ τὸ ποτήρι,
Κ' ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη μὲ τ' ἀσημαίνιο τάση·
"Ὅσαις φοραῖς τὸν ἐκερνάει τόσα λόγια τοῦ λέει.—
Μὲρ τὸ κρασί σ' εἶναι γλυκὸ, τὰ λόγια σου φαρμάκια.

Γιὰ φάει, κόρη μου, γιὰ πιὲ καὶ πίσω μὴ θυμᾶσαι.
Βρὲ πῶς μοῦ λὲς νὰ φᾶ, νὰ πιῶ καὶ πίσω μὴ θυμᾶμαι.
Θυμᾶμαι τὸν πατέρα μου καὶ λυόνω σὰν τ' ἀλάτι.
Γιὰ φάει, κόρη μου, γιὰ πιὲ καὶ πίσω μὴ θυμᾶσαι.
Βρὲ πῶς μοῦ λὲς νὰ φᾶ, νὰ πιῶ καὶ πίσω μὴ θυμᾶμαι.
Θυμᾶμαι τὴ μανούλα μου καὶ λυόνω σὰν τ' ἀλάτι.
Γιὰ φάει, κόρη μου, γιὰ πιὲ καὶ πίσω μὴ θυμᾶσαι.
Βρὲ πῶς μοῦ λὲς νὰ φᾶ, νὰ πιῶ καὶ πίσω μὴ θυμᾶμαι.
Θυμᾶμαι τ' ἀδερφούλια μου καὶ λυόνω σὰν τ' ἀλάτι.

Ὁ διάλογος γίνεται ὅταν ἡ πενθερὰ φιλεῖ τὴν νύμφην ἰδι-
αιτέρως.

Κόψτε τὴν τὴν κολλούρα,
Τὴν φιλοκασκινισμένη,
Τὴν ἀφρατοζυμωμένη.

Τὴν ἐσπέραν τῆς κυριακῆς φέρουσι εἰς τὴν τράπεζαν ἄγγος,
ὑπὸ λαμπάδος φωτιζόμενον, καὶ ῥίπτουσι διάφορα νομίσματα·
ἔπειτα ἀνίστανται ὅλοι καὶ χορεύουσι, καὶ τραγοῦδοῦσι τὸ
τρίστιχον, καὶ κόπτουσι τὴν κολλούραν τῆς νύμφης, καὶ διαλύε-
ται ὁ γάμος.

ΒΑΚΧΙΚΑ.

Φέτο τ' ἀμπέλια χάλασαν
Κι' ἀπὸ καιροῦ δὲν κᾶνε,
Κ' ὅσοι μπεκρίδες τᾶκουσαν
Ἐπесαν νὰ πεθᾶνε.
Ἐκάνανε συμβούλιο
Νὰ πᾶνε σ' ἄλλον τόπο
Νὰ βροῦνε τὰ κρασιὰ φθηνά,
Κι' ἄς κάνουνε και κόπο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Τὸ ποτηράκι που κρατεῖς
Νᾶμουν φάρακι μέσα,
Ἐσύ νὰ πίνης τὸ κρασι,
Κ' ἐγὼ νὰ πλέγω μέσα.

ΑΘΗΝΩΝ

Α'.

Γέρος εἶσαι δὲ φελᾶς,
Τὸ κρασι μὴν τὸ χαλᾶς.

Β'.

Γέρος γέρος μὲ τὰ γένεια
Ποῦ στραγγίζει τὰ θαγένια.

ΕΡΩΤΙΚΑ

ΤΡΕΙΣ χρόνους έπερπάτησα και τρία μερονύχτια
Με μια χαμαϊδοπέρδικα, μια ψιλογερδανοῦσα,
Πούχε τῆς χήνας τὸ λαιμὸ, τῆς πέρδικας τὰ κάλλη·
Νὰ τῆς μιλήσω ντρέπομαι, νὰ τῆς τὸ πῶ ντιργέμαι·
Νὰ τὴν ἀφῆσ' ἀφίλητη ταχιά γελάει μ' ἐμένα.
Μὰ πῆγα και τὴν φίλησα στὰ μάτια και στὰ φρύδια. —
Ποιὸς ἦταν ποῦ με φίλησε στὰ μάτια και στὰ φρύδια. —
'Εγὼ ἤμουν ποῦ σέ φίλησα στὰ μάτια και στὰ φρύδια.
Ὶίξε τὸν ἴσκιο χαμπηλά και τὸ μαντήλι δίπλα
Νὰ μὴ φανῆ τὸ φίλημα ποῦ σέχω φιλημένα.

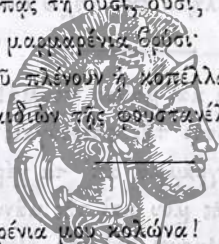
Βρέ σεῖς χιλιδῶνια και μαῦσα πουλιὰ
Γιὰ παραγκυπλιῶστε τῆς φτερουγιάς σας
Γιὰ νὰ σὰς δώσω γράμμα ἀπ' τὰ χέρια μου,
Νὰ πᾶτε τῆς καλῆς μου και τῆς μάνας μου,
Τ' ἐγὼ ἔμαι στὸ Μησύρι και στὰ Μέθενα.
Μὰ κεῖ ἔναι μιὰ γυναῖκα μάγισσας παιδί·
Μαγεύει τὰ καρᾶβια και δὲν ἀρμενοῦν,
Μαγεύει τὰ πουλάκια και δὲν ἀπετοῦν,
Μαγεύει τὰ ποτάμια και δὲν τρέχουνε.
'Εμάγεψε και μένα και δὲν ἔρχομαι.
Ὅταν κινᾶω νάρθω λάσπαις και νερά.
Ὅταν γυρίζω πίσω ἥλιος και χαρά.
Σοῦ στέλνω τὸ μαντήλι χαιρετίσματα,
Κι ἂν ἦναι λαιρωμένο πάντεχε ναρθῶ,
Κι ἂν εἶν' μοσχοπλυμένο μὴ με καρτερῆς,
Τὶ μένα με μαγέψαν, δὲν ἤμπορῶ ναρθῶ.

Ἀγαπῶ ἴνα χιλιδώνι·
Σκύλλα ἢ μάννα μὲ μαλόνει·
Χιλιδώνι μου ν' ἀπέχης,
Γιατὶ διάφορο δὲν ἔχεις. —
Πῶς ν' ἀπέχω νὰ ξεχάσω,
Τὴν ἀγάπη μου νὰ χάσω,
Ποῦ γὼ ἴμαι ξένος καὶ κανέν δὲν ἔχω,
Παρὰ εἰς τούτη τὴν ἀγάπη τρέχω;

Ποταμὲ, ὅταν γιομίζης,
Καὶ θαρῆς καὶ κυματίζης,
Πάρε με στὰ κύματά σου,
Στὰ γλυκογυρίσματά σου,
Νὰ μὲ πᾶς τὴ δύση, δύση,
Μὲς τὴ μαρμαρένια θαύσι·
Κεῖ ποῦ πλένουν ἢ κοπέλλαις
Τῶν παιδιῶν τῆς εὐασταέλλαις.

Μαρμαρένια μὲν κοκίνα!
Γιὰ κατέβα στὸ λειμῶνα
Νὰ σὲ φθιάσω κυπαρίσσι,
Καμαρίτσα μὲ τὴ θρύση,
Νᾶρχωντ' ἢ ξανθαῖς νὰ πλένουν,
Ἢ μαυρομάταις νὰ λευκαίνουν.

Κόβω μιὰ κλάρα,
Κλαρίτσα λεῖμονιὰ
Καὶ πιάνω μι ἀγαπητικιά.
Κόρη, ποιὰ μάννα,
Μαννούλα σ' ἔκαμε
Καὶ σ' ἔστειλε σ' ἐμένανε; —

Μιά γρηά χηνούλα,
Χηνούλα μ' ἔκαμε
Καί μ' ἔστειλε 'ς ἑσένανε,
Ποῦχε τὰ μάτια,
Ματάκια σάν ἑλγά,
Καί ζούρλαν' ὄλα τὰ παιδιά,
Ποῦχε τὰ στήθη
Τὰ στήθη της πλατύ,
Ζωγραφισμένο σὰ χαρτί.
Ποῦχε τὸν ἄσπρο,
Τὸν ἄσπρο τὸ λαιμό,
Γαργάριζε σάν τὸ νερό.

Κάτω στῆς ἄσπραις θάλασσαις πύργους εἶναι κτισμένους,
(Μολύβι σκεπασμένους.)

Καί στὰ παλεθουράκια του κάθονται τρεῖς κυράδες,
(Μὰ 'σαν καὶ συνοράδες.)

Ἢ μιὰ ξομπλιάζει τὸν αἰτὸ καὶ ἡ ἄλλη τὸν πετρίτη,
(Παρασκευὴ καὶ τρίτη)

Καὶ ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη τὸν ἥλιο συντηριάζει
(Καὶ τὰ φλωρι' ἀραδιάζει)

Γιὰ ἔβγα, ἥλιε μ', γιὰ ν' αὐγῶ, γιὰ λάμψε γιὰ νὰ λάμψω·
Βρὲ σὺ κ' ἂν λάμψης, ἥλιε μου, θὰ κάψης τὰ χορτάρια·
Κ' ἐγὼ κ' ἂν λάμψω, ἥλιε μου, θὰ κάψω παλληκάρια.

Δευτέρα ἡμέρα κίνησα νὰ πᾶ νὰ κυνηγήσω·
Τὴ στράτα ὅπου πάγαινα, τὴ στράτα ποῦ παγαίνω
Παπαδοπούλ' ἀπάντησα, μ' ἕνα μαντήλι μῆλα·
Ἔνα μῆλο τῆς ἐγύρεψα, κείνη μοῦ δίνει πέντε·
Δὲ θέλω γὼ τὰ μῆλα σου τὰ τσαλοπατημένα,

Μὸν θέλω τὸ κορμάκι σου νὰ τὸ χαροῦμ' ἀντάμα. —
Βρὲ μένα τὸ κορμάκι μου πολλοὺς δραγάταις ἔχει.

Μορὴ παπαδοπούλα!
Γιαῦγα στὸ παλεθῦρι
Τὰ μάτια σου νὰ ἰδῶ
Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῶ. —
Γιτὶ τὸν Ἀρβανίτη,
Τὶ θέλεις νὰ τὰ ἰδῆς;
Περδίκια ἔναι στὰ πλάγια
Καὶ πάγαινε νὰ ἰδῆς
Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῆς. —

Μορὴ παπαδοπούλα!
Γιαῦγα στὸ παλεθῦρι
Τὰ φρόνια σου νὰ ἰδῶ
Γιὰ νὰ μὴ ζουρλαθῶ.
Γιτὶ τὸν Ἀρβανίτη,
Τὶ θέλεις νὰ τὰ ἰδῆς;
Γαῖταρια στὸ παζάρι
Καὶ πάγαινε νὰ ἰδῆς
Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῆς.

Μορὴ παπαδοπούλα!
Γιαῦγα στὸ παλεθῦρι
Τὰ δόντια σου νὰ ἰδῶ
Γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῶ. —
Γιτὶ τὴν τὸν Ἀρβανίτη,
Τὶ θέλεις νὰ τὰ ἰδῆς;
Ρύζ' εἶναι στὸ παζάρι
Καὶ πάγαινε νὰ ἰδῆς
Γιὰ νὰ μὴ ζουρλαθῆς.

Δένδρον εἶχα στὴν αὐλή μου
Γιὰ παρηγοριὰ δική μου.
Δὲν τὸ ξέρω τι δένδρ' εἶναι.
Πράσινα, ξανθὰ ἔν' τὰ φύλλα
Κι' ἀσημένια τὰ κλονάρια.
Κόρη κάθεται στὸν ἴσκιο
Κι' ἀριομπλέχ' ἕνα γαϊτάνι·
Ἐῆντα δυὸ λογιῶν τὸ φθιάνει.
Κι' ἂν τὸ πλέξῃ κι' ἂν τὸ σώσῃ
Τίνος θέλει νὰ τὸ δώσῃ;
Δόμ' το μένα τοῦ λεβέντη,
Τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ γιαρέντη
Νὰ τὸ βάλω στὸ ζουνάρι,
Στ' ἀργυρό μου καλαμπάρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Στῆς Γιαννάκαινας τὸν πύργο
Παλληκάρια τραῦν καὶ πίνουν

Παλληκάρια ὅλα ἴσια,

Ὅλα σὰν τὰ κυπαρίσσια·

Ὅλα στὸ χορὸ χορεύουν,

Τὰ φεσάκια των στραβεύουν·

Κι' ὄγιος τὸ χορὸ χαλάσει

Τὸ φεσάκι του θὰ χάσει,

Νὰ τὸ πάρῃ τὸ ποτάμι

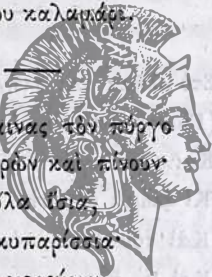
Νὰ τὸ πάῃ τῆ δύσι, δύσι,

Μὲς τῆ μαρμαρένια βρύσι

Κεῖ ποῦ πλένουν ἡ κοπέλλαις

Τῶν παιδιῶν τῆς φουστανέλλαις.

ΑΘΗΝΩΝ

Κίνησαν τὰ κλεφτόπουλα
Τὰ Κολοκοτρωνόπουλα,
Καὶ πᾶν τὸν πέρα μαχαλὰ
Ποῦ ᾗ τὰ κοράσια τὰ πολλά.
Μὰ κεῖ τὰ πιάνει μιὰ βροχὴ
Καὶ μιὰ κακὴ ταραμονή.
Καὶ βράχισαν τὰ τσιάμικα,
Φτοῦν τὰ πλατιά πουκάμισα.
Μάζο, Μαρούκο μ' χάχαλα
Νὰ στεγνοθοῦν τὰ τσιάμικα·
Κούνα, Μαρούκο μ' τὰ φλωριά
Κ' ὁ Θεοδωρῆς τὰ τσιάμικα·

Στὸ κλῆμα καὶ στὴν κερασία,
(Γιωργούλα μου καὶ Αναστασία)
Καινούρι' ἀγάπην ἐπίσασα
Κι ἀκόμα δέν τὴν φίλησα.
Καὶ τόμαθε καὶ ἡ γειτονιά
Καὶ μ' ἔβγανε μπερμπατουριά. —
Μὲ φίλησες μορὲ γιτί
Ποῦ νὰ σὲ ἰδῶ στὴ φυλακή.
Μὲ φίλησες καὶ σήμερα
Ποῦ νὰ σὲ ἰδῶ στὰ σίδερα.

Γιάννιο μου! γιὰ δὲ φαίνεσαι τοῦτο τὸ καλοκαίρι
Νὰ περβατῆς ἀρματωλὸς μὲ τὸ Βασίλ' ἀντάμα
Σὰ δυ' ἀδερφοῦλια γκαρδιακά, σὰν πολυαγαπημένα·
Χαρὰ κι ἂν ταῦρη χαίρονται, λύπη καὶ τὴν περῶνε·

Κί ἂν ταῦρη κάνας πόλεμος τὰ δύο τους πολεμᾶνε.
Μὰ τοὺς ἐμπῆκ' ὁ πειρασμός γιὰ νὰ τοὺς ξεχωρήσῃ
ἼΜ ἀγάπησ' ὁ μικρότερος τοῦ μέγα τῆ γυναῖκα,
Μὰ ντρέπεται νὰ τῆς τὸ πῆ νὰ τῆς τὸ κουβεντιάσῃ.
Μὰ μιὰ λαμπρῆ, μιὰ κυριακῆ καὶ μιὰ καλὴν ἡμέρα,
Μαυγῆκ' ἡ κόρ' ὅκ τὸ λουτρό κι ὁ νιὸς ἀπ' τὸ μπαρπαμέρι,
Συναπαντήθησαν τὰ δύο, στέκεται τῆς τὸ λέει
ἼΕγώ, νυφούλα μ', σ' ἀγαπῶ γυναῖκα νὰ σὲ πάρω —
ἼΕσύ μὲ θέλεις μιὰ φορὰ κ' ἐγὼ σὲ θέλω δέκα.
Σκότωσ' τὸν ἀδερφοῦλι σου γυναῖκα νὰ μὲ πάρῃς. —
Βρὲ πῶς νὰ τῶβρωμ' ἀφορμὴ νὰ πᾶ νὰ τὸν σκοτώσω. —
ἼΕσεῖς χωράφια ἔχετε, ἀμπέλια νὰ μοιρᾶστε.
ἼΡίξτον ἀπ' ἄκρη χωραφιοῦ κι ἀποκλαδοῦρ' ἀμπέλι.
Τὸ μαῦρη του καβάληκε στὸν ἀδερφοῦλι πάει.
Γειά σου, χαρά σου, ἀδερφέ. — Καλῶς τὸν ἀδερφό μου. —
ἼΕμεῖς χωράφια ἔχομε, ἀμπέλια νὰ μοιρᾶσομε'. —
ἼΣὺν ἀδερφέ μου, μὴν τὸ λές καὶ μὴν τὸ κουβεντιάσῃς.
Γυναῖκια λόγια μὴν ἀκοῦς, γυναῖκα εἶς' ἀτό σου.
Γυναῖκαις πέρνεις ὅσαις θές κι ἄλλ' ἀδερφό δὲν κάνεις.
Τὸ μαῦρη του καβάληκε στὸ σπητι πέρνει πάει.
Γειά σου, χαρά σου, νύφη μου. — Καλῶς
Χρυσὸ μαχαίρι ἔβγανε, τῆς κόβει τὸ κεφάλι.

Ὅλον τὸ μάϊ δὲν ἔβρεξε, χορτάρι δὲν ἐγίνει.
Γίνει τ' ἀγριοχόρταρο καὶ πῆγ' ἕνα ζουναρί.
Τὸ τρῶν τὰ λάφια καὶ φοσᾶν, τ' ἀρκουδία κ' ἡμερόνε.
Τὸ τρῶν τὰ λάγια πρόβατα καὶ λησμονᾶν τ' ἀρνιά τους.
Τὸ μάθατε σεῖς ἢ ἔμορφαι καὶ σεῖς ἢ μαυρομμάταις.
Τὸ μάϊ κρασί μὴν πίνετε, ἔξω μὴν κοιμηθῆτε,
Τ' ἐμάθανε τρία παιδιὰ καὶ περπατᾶν τῆ νύχτα.

Σούρνε ψωμί για τὰ σκυλιά, κριάς για τὰ λοντάρια
Σούρνε τὸ μαγιοχόρταρο μέσα στὴ ταμπακέρα.

Ἐπὶ τὴν κρήνην ἔκαμε, κρήνην καὶ τρεμουντάνα
Τὰ περιγιάλια πῆξαν καὶ οἱ κάμποι μαραχιάσαν.
Καὶ σεῖς περιβολάκια μου μὲ τὸ πολὺ τὸ ἄνθη,
Μὴν ἴδατε τὸν ἀρνηστὴ, τὸν ψεύστη τῆς ἀγάπης ;
Ὅταν ἐφίλιε κ' ἔλεγε γλυκεῖα ποῦ ἔν' ἡ ἀγάπη·
Καὶ τώρα μ' ἀπαράτητε σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο·
Θερίζουν, πέρνουν τὸν καρπὸ καὶ ἡ καλαμ' ἀνεμίσκει·
Βαίνουν φωτιά στὴν καλαμιὰ γιὰ νὰ μαυρίσ' ὁ κάμπος.
Μαύρ' εἶν' κ' ἐμέν' ἡ καρδιά μου, μαύρη καὶ ραχλιασμένη.
Βουλιέμαι τοῦ καταραθῶ ἡ καρδιά μου δὲ μ' ἀρίνει...
Ἄπο ψηλὰ νὰ γκρεμισθῆ καὶ χαμπηλὰ νὰ πέσῃ·
Σὰν τὸ γυαλί νὰ ραίσθῃ, σὰν τὸ κηρί νὰ ἀδέσῃ.

Τὸ βλέπεις κείνο τὸ βουνὸ τὸ πέρα καὶ τὸ δῶθε.
Ἄνάμεσα στὰ δυὸ βουνὰ δυ' ἀδέρφια ἔναι θαμμένα·
Κὶ ἀνάμεσα στὰ μνήματα κληῖμα ἔναι φυτραμένο·
Κάνει σταφίδα ράζακῃ καὶ τὸ κρασί μουσχάτο.
Κὶ ὄγιος τὸ κόψει κόβεται, κὶ ὄγιος τὸ φάει πεθαίνει,
Κὶ ὄγιος τὸ πάει στὸ σπῆτι τοῦ ποτὲ παιδι δὲν κάνει.
Νᾶχε τὸ πάει καὶ ἡ μάνα μου νὰ μεῖχε κάνει μένα.
Σὰ μ' ἔκαμε τί μ' ἤθελε, σὰ μ' ἔχει τί μὲ θέλει.
Ἐγὼ τῆς νύχταις προβατῶ, τῆ νύχτα μὲ σκοτάδι.
Ξένοι μοῦ πλένουν τὰ σκουτιὰ, ξένοι μοῦ τὰ μπαλόνε·
Τὰ πλένουν μιὰ, τὰ πλένουν δυὸ στῆς τρεῖς μοῦ τὰ πετᾶνε.
Πάρε, ξένε μ', τὰ ροῦχα σου, πάρε καὶ τὰ σκουτιὰ σου,
Τὶ δῶ νερό δὲ βρῖσκεται, σαποῦνι δὲν πουλιέται.

Βαίνω τὰ δάκρυα μου νερό, τὸ φτύσμα μου σαπούνη,
Καὶ τὴν ἀγνούλα τῆς καρδιάς ἤλιο νὰ τὰ ψαχνίση.

Ὅταν σὲ καλοθυμηθῶ κι ὅταν σὲ βάλ' ὁ νοῦς μου,
Σὰ θάλασσα βουρκώνουμαι, σὰν κῦμα δέρν' ὁ νοῦς μου.

Μάτια καὶ φρύδια ἔβλεπα καὶ πίστευα καυμένος·
Μὰ τὴν καρδιά δὲν ἤξερα κ' ἐβγήκα γελασμένος.

Μάτια ποῦ δὲ φαίνονται, χεῖλη ποῦ δὲν ξηγαῖται,
Κορμὶ ποῦ δὲ συγνοπερνᾷ γλήγωρα λησμονᾶται.

Βραδιάζει, ξημερώνει, χαράζει καρτεροῦ,
Γιὰ νάρθη τὸ πουλί μου νὰ παρηγορηθῶ.

Ὅρανε καὶ ποιητὴ μου!

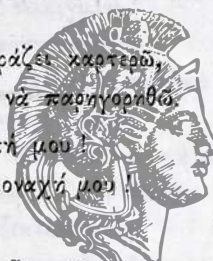
Πῶς κοιμᾶμαι μοναχὴ μου!

Ὅταν λείπη τὸ πουλί μου εἶναι ὅλα σκοτεινά·
Κι ὅταν ἀρχινήση νάρθη πρασινίζουν τὰ βουνά.

Σὰν τὸ λιθάνι νὰ καῶ, σὰν τὸ κερί νὰ λύσω,
Σὰν τὸ νερὸ νὰ σκροπισθῶ κι ἀνὶ σὲ λησμονήσω.

Μὴ θαρρήῃς κ' ἡ ἔμορφιά σου στέκει πάντα μιᾶς λογιῆς·
Θενὰ μαρανθῆ νὰ πέση σὰν τὰ λούλουδα τῆς γῆς.

Καὶ τὰ τραγούδια λόγια ἔναι, καρδιάς παρηγοροῦνε,
Σὰν ταῖς ψυχαῖς ποῦ καρτεροῦν παράδεισο νὰ ἰδοῦνε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τρώγω μὲ τρώγει τὸ φαί, πίνω μὲ πίν' ἡ πίκρα,
Γιατ' ἔχω μέσα στὴν καρδιά φαρμακερὴ σαῖτα.

Ἄς τραγουδήσω κι ἄς χαρῶ τὰ δροσερά μου νιάτα,
Γιατί θὰ μ' τὰ πλακώσουνε μὲ μιὰ μεγάλη πλάκα.

Οὐρανὲ μου μὲ τ' ἀστέρια !
Ποῦναι τὰ δικά μας ταῖρια ;

Ποιὸς ἀσθήκης σὰν κ' ἐμένα
Στὸ παζάρι περπατεῖ,
Τρέχουνε τὰ δύο μου μάτια
Σὰν τὴ σιγαλὴ βροχή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Γ Ν Ω Μ Ι Κ Α .

Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριὰ
Ἔλα κοντὰ μ' ἐμένα
Νὰ σοῦ πῶ ποιὰ ᾿ναι γιὰ σένα.
Κοντὴ γυναῖκα μὴν παρῆς·
Κουβάρι τειλιγμένο
Καὶ κακοτυχιασμένο.
Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριὰ
Ἔλα κοντὰ μ' ἐμένα
Νὰ σοῦ πῶ ποιὰ ᾿ναι γιὰ σένα.
Ψηλὴ γυναῖκα μὴν παρῆς·
Καρδιά ξεκλονισμένη
Πάντα κακοκαρδισμένη.
Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριὰ
Ἔλα κοντὰ μ' ἐμένα
Νὰ σοῦ πῶ ποιὰ ᾿ναι γιὰ σένα.
Μαύρη γυναῖκα μὴν παρῆς·
Βάρκα κατρανωμένη
Πάντα δυστυχιασμένη.
Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριὰ
Ἔλα κοντὰ μ' ἐμένα
Νὰ σοῦ πῶ ποιὰ ᾿ναι γιὰ σένα.
Ῥούσα γυναῖκα μὴν παρῆς·
Σακούλ' ἀλευρωμένο
Καὶ κακοτινιασμένο.

Ξένε μ', σὰ θέλεις πανδριά
Ἐλα κοντὰ μ' ἔμένα
Νὰ σοῦ πῶ ποιά ἔναι γιὰ σένα.
Δίχια γυναῖκα ἔπαρε,
Νᾶχη καὶ μαῦρα μάτια·
Ὅσο κι ὅσο κι ἂν ξεπέση,
Πάντα μαῦρα μάτια θᾶχη.

Τὸ μῆλο ποῦναι στὴ μηλιά τὸ καλογινομένο,
Ἢ πέφτει, ἢ μαραίνεται, ἢ τὸ πουλι τὸ τρώει.
Ἐτσ' εἶναι καὶ τ' ἀνύπαντρο συντ' ἄρχετ' ὁ καιρὸς τοῦ.

Ὁ ἔρωτας εἶναι πουλι καὶ στὰ μαυιά ντυμένος,
Καὶ στῶν ἀνθρώπων τῆς καρδιάς εἶναι περιπλεγμένος.

Ὅποιος εἰς ἀγάτην μπερδεύθῃ μὴν παινευθῆς ἢ γινῶσι,
Τὴ μὴ τὸ θεῖο πρὸς λαίωσται κ' ἂς ἔχη κ' ἄλλη τόση.

Τὸ ἔχε γειὰ καῦμος εἶναι, καὶ στὸ καλὸ μιὰ ζάλη,
Καὶ τὸ καλῶς ὀρίσατέ εἶναι χαρὰ μεγάλη.

Πόσοι ἐχθροὶ φαινόντουνε ἐμπιστεμένοι φίλοι,
Κ' ἔχουν φαρμάκι στὴν καρδιά καὶ ζάχαρι στὰ χεῖλη.

Ὁ κόσμος μὲ τὰ θάσανα εἶν' ἀνακατωμένος.
Κανεὶς δὲν ἐγεννήθηκε νῶν' εὐχαριστημένος.

Ὁ κόσμος εἶν' ἓνα δένδρι, κ' ἔμεῖς τ' ὀπωρικό του·
Ὁ χάρος εἶναι τρυγητής καὶ πέρνει τὸν καρπό του.

Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει·
Καὶ χαράστον ποῦ τὴν ἔχει.

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ.

Ἐχθές προχθές ἐπέρασα κτοῦ χάρου τὰ σωκάκια·
Μὰ εἶδαν τὰ ματάκια μου κ' ἀκούσανε ταυτιά μου.
Ὁ χάρος ἔτρωγε ψωμί σ' ἓνα χρυσό τραπέζι·
Χίλοι, μίλοι τὸν κέρναγαν καὶ χίλοι σταυρωμένοι.
Κέρνα κ' ἡ ἀδερφοῦλα μου μὲ τ' ἀσημένιο τάση·
Μὰ τρέχαν τὰ ματάκια της σὰν κλῆμα κλαδεμένο·
Μὰ τρέμε κ' ἡ καρδοῦλα της σὰν ἄγλα μικραμένο.
Κι' ὁ χάρος τὴν ἐτήραξε καὶ ὁ χάρος τὴν τηράει·
Μὲρ τέχεις, Τάσιο μου, ποῦ κλαίς καὶ θασουναστενάξεις;
Χάρε μου, ποῦ π' ἐρώτησες νὰ σοῦ τ' ὀμολογήσω·
Ἐχω σειριά καὶ καρτερεῖ, τὸ σάι μου μὲ θέλει·
Μὲ θέλ' ἡ ἀδερφοῦλα μου καὶ ἄλλ' ἡ σειριά μου.
Νὰ μοῦ χαρίσης τὴ ζωὴ πεντέξι χρόνι ἀκόμα. —
Ἐδῶ δὲν εἶναι χάρισμα ζωὴ νὰ σοῦ χάρισω.
Τοιγὰρ εἶσαι στὴ ξενιτιά νὰ πᾶς καὶ νὰ γυρίσης.
Εἶσαι στὸν ἄδη, Τάσιο μου, ὅπου ἔν' οἱ πεθαμένοι.
Πές της νὰ μὴ σὲ καρτερῇ, νὰ μὴ σὲ παντουχαίνῃ·
Ὅταν νὰ στύψ' ἡ θάλασσα νὰ γίνῃ περιβόλι,
Ὅταν ν' ἀσπρίσ' ὁ κόρακας νὰ γίνῃ περιστέρι,
Τότε νὰ σὲ παντέχουνε καὶ νὰ σὲ καρτεροῦνε.

Ζάχαρι πάλι ζάχαρι, ρύζι καὶ πάλι ρύζι.

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται, τ' ἀνδρόγυνο π' χωρίζει.

Γιὰ ἰδέστε τ' νέου τὸ κορμὶ καὶ φθιάστε καὶ τὸ μνήμα·

Νᾶναι τὸ μνήμα ἀβυνο, νᾶναι μορφοδαμμένο,

Και στή δεξιά του τῆ μεριά ν' ἀφήστε παλεθύρι
Νά μπαίν' ὁ ἥλιος τὸ πρωτὶ καὶ τὸ δροσιὸ τὸ θράδου,
Νά μπαινοβγαίνουν τὰ πουλιά νά φέρνουν τὰ χαμπέρια·
Μὰ πῶς περνᾶν οἱ ζωντανοὶ, πῶς εἶν' οἱ πεθαμένοι.
Παρακαλῶ τῆ μαύρη γῆς, τῆ βραχλιασμένη πέτρα,
Αὐτὸν τὸ νιὸ ποῦ σοῦστεῖλα, αὐτὸ τὸ παλληκάρι
Μὴν τὸ λαιρώσης περισσά, νὰ μὴ μοῦ τὸ βραχλιάσης·
Τραντάφυλλο νὰ τὸν κρατῆς, μῆλο νὰ τὸ μυρίζης. —
Δὲν εἶμαι μάννα νὰ λυπῶ, πατέρας νὰ τὸν θέλω,
Δὲν εἶμ' ἡ ἀδερφοῦλα του νὰ τὸν παραπονιέμαι·
Μένα μὲ λένε μαύρη γῆς καὶ βραχλιασμένη πέτρα,
Ποῦ τρῶ τὰ τρυφερά κορμιὰ, τὰ δροσερά των νιάτα.

Σημ. Τὸ 1846 διαβαίνοντες ἀπὸ τὸ Ἄγιονόριον τῶν Κλεω-
νῶν ἐγράψαμεν τὰ προτεταγμένα μοιρολόγια, τὰ ὁποῖα μᾶς
εἶπε μία ποιμενίς, ἥτις ἠνομήζετο Σοφία, Μεζύνου.

Τὰ μοιρολόγια, ἡ ἀσέβεια τῆς Σοφίας καὶ ἡ γλοκότης τῶν
μαρτυρῶν ὀμμάτων αὐτῆς, ἐκίνησαν τὴν περιέργειάν μας νὰ ἐρω-
τήσωμεν πολλοὺς περὶ αὐτῆς καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν, καὶ περὶ τῶν
μοιρολογίων, ἂν ἦναι ἰδικὰ τῆς, ἢ ἀπὸ ἄλλον τὰ ἤκουσε. Τὴν
στιγμὴν ἐκείνην σεμνὸν περιεχόθη ἐρώθημα εἰς τὰς ῥοδοχρόους
καὶ δροσεράς αὐτῆς παρεΐας, καὶ ἐφαίνετο ἀρνούμενη μετὰ
πολλῆς χάριτος. Ἄλλ' ἔπειτα, ἀφοῦ καὶ πάλιν ἐρωτήσαμεν,
εἶπε σιγαλῆ τῆ φωνῆ. Ὅταν ποτὲ ἔχω πόσιον εἰς τὴν καρ-
δίαν, καὶ πηγαίνω τὰ πρόβατα πέραν τῶν λειβαδίων ὕπου
πλειότερον τὸ χορτάρι καὶ ὁ τόπος καλλίτερος, καὶ εἶμαι
μόγη καὶ ἐνθυμοῦμαι τὴν ἀποθαροῦσαν ἀδελφὴν μου Τάσιον
καὶ τὸν ἐξ' ἀδελφόν μου, αὐτὰ καὶ ἄλλα μουρμουρίζω. Ἐκ
τούτων ἤμπορεῖ νὰ εἴπη τις, ὅτι εἶναι ἰδικὰ τῆς.

Μὰ τρέχαν τὰ ματάκια τῆς σὰν κλῆμα κλαδεμένο.

Ἵραϊος ὁ στίχος, διότι τὰ ὄμματα δὲν τρέχουσιν εἰμὴ δά-
κρυα, τὰ ὁποῖα δὲν φαίνονται, καὶ διότι ὡσὰν τὸ κλῆμα ὅταν
κλαδεύεται ῥέουσι . . .

Μὰ τρέμε κ' ἡ καρδοῦλα της σὰ μῆλο μαραμένο.

Καὶ ἡ παραβολὴ αὕτη ὠραία, διότι ἡ καρδία μόνον μὲ τὸ μῆλον δύναται νὰ παραβληθῇ. Τὸ τρέμε ἴσως ἡ ποιήτρια ἐννοεῖ τὸ μῆλον ὅταν ᾖ εἰς τὴν μηλαίαν, καὶ ᾖ μαραμένον, καὶ τρέμει ὑπὸ τῶν ἀνέμων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΣΤΕΙΑ.

Πέρασ' από 'να γιοφύρι
Μά είδα μιά στο παλεθύρι·
Κένταγε τὸ κέντισμά της,
Μὲ τὴ μάννα της κοντά της.
Καὶ ἡ μάννα τὴν μαλόνει
Καὶ τὴ δαυλομουντσουρώνει. —
Καλὲ μάννα, παντρεψέ με,
Σπητονοικοκύρεψέ με.
Γέρων ἄνδρα μὴ μοῦ δώσης,
Τῦστερα θὰ μετανάσης,
Γιατ' ὁ γέρος τὰ ξετάζει,
Κάθεσαι τὰ λογαριάζει·
Ποῦ 'ν' τ' ἀλεύρι, ποῦ 'ν' τ' ἀλάτι,
Ποῦ 'ν' ἡ ἄστρα ἢ λαθουράτη·
Ποῦ τὰ ἄλλα τῆς ἐβδομάδας
Καὶ τὰ ἄλλα τῆς ταύλας.

Τὶ να γένο ἢ κακομοίρα
Μὲ τὸν κρεματὸν τοῦ πῆρα·
Ποῦ 'ν' κοντὸς καὶ κασιδιάρης,
Καὶ λωθὸς καὶ λεβιδιάρης·
Τὸ τσαρούγι του στὸ φράχτη·
Τὸ περπόδι του στὴ στάχτη·
Ὅσο νὰ ποδέση τὸνα
Πῆρε τὸ μεγάλο γιόμα·
Ὅσο νὰ ποδέση τ' ἄλλο
Πῆρε τ' ἄστρι τὸ μεγάλο.
Τὸνα βόϊδ' εἶναι ζεμένο,
Τ' ἄλλο στὸ παχνὶ δεμένο.
Τὸ γαϊδούρι μὲ τὸ σπόρο
Πῆρε τὸ μεγάλο δρόμο.

Κάτω στ' ἀγιοφργιού τὴν τούρλα
Ἕνας παπᾶς λειτούργα·

Μὰ στοχῆσθη τὰ γερά του
 Καὶ τὰ δισκοπότηρά του·
 Στέλνει μένα τὸν καῦμένο,
 Φίλο κ' ἀναμπιστεμένο
 Γιὰ νὰ πᾶ νὰ τοῦ πὰ φέρῳ.
 Πάω βρισκ' ἄρνι ψημένο
 Καὶ κριάρι σουγλισμένο·
 Κάθουμαι καὶ τρῶ καὶ πίνω.
 Μὲ κερνᾶνε μιὰ φορὰ,
 Καὶ φιλιῶ τὴν παπαδιά.
 Νάτος κι' ὁ παπᾶς καὶ μπαίνει·
 Τὴν τρανὴ ματσούκα πέρνει·
 Μὰ μοῦ ῥίνει μπρὸς καὶ πίσω,
 Δὲν μπορῶ νὰ τῆς μετρήσω.
 Δὲν τὸ πέρνω στὴν ψυχὴ μου
 Πόσαις τρώει τὸ πετσί μου.

Βρὲ μπάριπα Χρυσανθάκη,
 Δὲν τόκαμες καλά
 Ποῦ πιάσες τὸ κοράσι
 Μέσα στὴν ἐκκλησιά.
 Μὴτ' ἄγωνα ἐφοβήθης,
 Μήτε κονισμάτη,
 Μὸν πιάσες τὸ κοράσι.
 Μὲ τὰ ποδήματα —
 Δεκοχτ' ἄρβανιτοπούλαις,
 Δώδεκα βασιλοπούλαις,
 Τὸ φιλι δίναν καὶ πέρναν
 Καὶ τὸ δυάσμο διαμερίζαν.
 Πέρασα κ' ἐγὼ διαβάτης,
 Μοῦδοςαν κ' ἐμέν' μεράδι,
 Μοῦδοςαν κ' ἐμέν' μεράδι
 Τὴν κοντούλα, τὴ γιομάτη.

Χόρεψε, μαῦρε γρηά,
 Στοῦ παιδιοῦ μας τὴ χαρά.—
 Δὲ μὲ βλέπεις, μαῦρε γέρο,
 Πῶς πηδῶ καὶ πῶς χορεύω.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

Βαγένι δωδεκάσφηνο,
Πάσα σφήνα κι' ὄνομα.

- Ἄψυχο ψυχή δὲν ἔχει καὶ στὸν οὐρανὸ παγαίνει.
- Ἐνα ταψάκι βούτυρο ὅλον τὸν κόσμ' ἀλοιθεῖ.
- Τὸ φίδι τρώει τὴ θάλασσα κ' ἡ θάλασσα τὸ φίδι.
- Δυὸ βουβάλια δέρνονται ναυγάνουν ἄσπρο χούμας.
- Ὁ θεὸς μ' ὁ κοντοκούβαρος μὲ τὰ πολλὰ ζουνάρια.

Μιά καλὴ νοικοκυρίτσα
Χώρς ἀλεύρι φιδιάν' πιτίτσα.

— Μιά κλησίτσα θολωτὴ
Ἐνας στύλος τὴν κρατεῖ.

— Γ' ἄρμυρὸ, τ' ἀνάλατο
Στὸ δένδρον ἰκί κρέμεται.

— Κουφίος ἔλατος·

Ἐπὶ φωνή,

Μιά βαρκούλα φορτωμένη
Στὴ σπηλιτσα πάει καὶ μπαίνει.

— Καρακάξα μακρονούρα,
Γλήγορα μαγερευτούρα.

— Πέντε δέκα κουβαλᾶνε,
Δεκοχτὼ σφυρολογᾶνε,
Καὶ ἡ κυρὰ μαριὰ σαρόνει.

— Ἄνω κᾶρι, κάτω κᾶρι,
Ζέρβενο, ζερβενοκᾶρι.

— Νουρέντα

Χορέντα

Ῥογέντα,

Μὰ κεφαλέντα

Δὲ χορέντα.

Εἴπαμε πολλὰ καὶ σόνει·
Ἄς λαλήσῃ κι' ἄλλ' ἀηδώνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τηγου γου . . . 1 80

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τιμᾶται δραχ. . . 1 50.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050657